

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v, pouk in zabavo.

Štampa vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 3 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske kraje 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotek, Skokovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisati se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do urede s jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštno proste.

Davčna oblast pritiska na davkoplačevalce. Kmetje pozor!

Iz celega Spodnj. Štajerja se nam javljajo žalostne vesti obupanih davkoplačevalcev, da so začeli finančni uradi in davkarje hudo pritiskati na davkoplačevalce. Zlasti iščejo oblasti novih davkov na kmetih tam, kjer jih ni mogoče dobiti in izsiliti pri najboljši volji državljana-davkoplačevalca. Naši kmetje le s težavo plačujejo zemljiški davek, razne doklade, ki so povsod jako visoke, in si morajo beliti glavo, da prodajo ali kako živinčje ali kako drevo, da poplačajo te stroške in pa posle. Le redko je kmetov na Spodnjem Štajerskem, ki bi bili tako srečni, da bi lahko v izobilju prodajali svoje pridelke in nesli denar v hranilnico. Če naš kmet kaj prodaja, prodaja zato, da dobi denar za razna plačila. Sedaj pa nastopi davčna oblast in hoče za to prodajo zadačiti kmeta z visokim osebno-dohodninskim davkom. Finančni minister je stavil v svoj proračun višje številke in upa, da mu bode nesel osebno-dohodninski davek več za 15 milijonov kron. Finančne oblasti pa sedaj pritiskajo na davkoplačevalce in zlasti na kmečko ljudstvo, ki se ne zna braniti. Zalostno je, da se od strani teh oblasti posebno na Spodnjem Štajerskem tako strogo postopa in s tem nalaga kmetom docela novi davek, katerega se poprej niti poznali niso. — Poslanci S. K. Z. so po dr. K. Verstovšku, ki je dobil posebno mnogo pritožb iz svojega okraja, vložili interpelacijo na finančnega ministra in strogo zahtevali, da pouči vse višje urade na Spodnjem Štajerskem o pravem odmerjenju davkov.

Ta zadeva je pa za vedne čase poučljiva. Pri tej priliki moramo opozoriti naše kmete, da je edina pot proti odmerjenju previsokega osebno-dohodninskega davka ugovor ali rekurz na višjo inštanco. Brez rekurza se predpisani davek ne more nobenemu znižati. Te rekurze rešuje komisija, ki je izvoljena v vseh okrajih za osebno-dohodninski davek. Če so v tej komisiji odločni, vestni možje, se lahko postavijo uradnikom te komisije po robu in tudi za davkoplačevalce kaj dosežejo. Zato je nujna potreba, da se na celem Spodnjem Štajerskem vedno brigamo za volitve v te komisije, da spravimo v nje zares moše, ki

imajo srce in smisel za naše ljudstvo, da bodo tudi vedno vestno izvrševali svojo dolžnost in branili naše davkoplačevalce pred visokimi davki. V takih slučajih, kakor jih imamo sedaj, ko davčni organi tako povišajo osebno dohodnino, se zamore braniti davkoplačevalce edino z rekurzom v tej komisiji. Zato pazimo vedno na te volitve in organizirajmo se vedno za nje!

Ministrski predsednik za kmeta.

Dne 25. julija je odgovoril ministrski predsednik Gautsch na interpelacijo nemških nacionalcev zaradi draginje mesa. Iz njegovega govora je večkrat zazvenela krepka beseda za kmečki stan in njegove nadloge. S svojim govorom je našel ministrski predsednik mnogo priznanja med treznimi poslanci in si pridobil njih pritrjevanje. Razočarani so bili le socialni demokratje in njihovi zavezniki, ki so čuli predsednikova izvajanja in viharno odobravanje kmečkih poslancev.

Ministrski predsednik se je uvodoma bavil z razlogi, zakaj je dala vlada uvoziti 2000 ton argentinskega mesa. Povedal je še, kako malo poželjenje imajo ljudje po argentinskem mesu, ker se je še od tistih 1650 ton mesa, ki se ga je uvozilo, doslej porabilo samo 951 ton, v dunajskih mesnicah ga leži še 327 ton, a ostalo je v Trstu, ali se je pa prodalo v inozemstvo. S temi podatki je udaril najbolj lažnjivost socialnih demokratov in raznih meščanskih politikov ter časniki, ki se z agitacijo za argentinsko meso hočejo vzdržati na površju. Ministrov govor je pa še izzvenel dalje v tem smislu, da se naša država ne sme izročiti na milost in nemilost židovskih prekupcev in glede mesa ne smemo postati odvisni od tujih dežel. Povzdignimo živinorejo! Pomagajmo kmetovalcu, da bo redil več živine in ceneje, kakor sedaj! Odpravimo vse, kar neopravičeno podražuje meso, pa ne samo meso, ampak tudi druga živila, sočivje, zelenjavo, jajca in mleko! In v tem oziru je razvil cel, lep program, o katerem le želimo, da bi prešel v meso in kri vseh tistih, ki so dolžni skrbeti, da bo imelo prebivalstvo dovolj mesa v domači državi.

Poudarjal je, da letos zaradi uvoza mesa iz Argentine in Srbije živina ni nič cenejša, kakor je bi-

la prejšnja leta, in da bi morda ostala cena ista, ako bi se še nekaj časa pustilo uvažati, poudaril je pa takoj še odločneje, da bo vlada morala ustaviti uvažanje mesa iz tujih dežel, a podpreti pridobivanje mesa doma. (Viharno odobravanje.)

Končal je s krepko obrambo kmečkega stanu: Draginje, ki postaja neznosna že pri vseh stvarih in po vseh državah, ni kriv kmečki stan. (Viharno odobravanje.) Kmet nima delavcev in poslov, in še ti, kolikor jih je, so veliko dražji, in ker so dražje tudi stvari, ki jih kmet potrebuje in je pridelovanje dražje, kmet svojih pridelkov ne more prodajati v izgubo. (Viharno odobravanje.) Ves govor ministrskega predsednika se je sukal v smeri gospodarskega programa naše stranke in je dal smer, v kateri se je razpravljalo draginjsko vprašanje in uvoz mesa v zbornici.

Državni zbor.

V soboto dne 28. julija so se pozno zvečer zopet zatvorila vrata poslanske zbornice za poletne počitnice. Zadnje dni je bilo v zbornici zelo živahno, večkrat viharno in burno. Socialni demokrati in meščanski poslanci so zajahali starega konja o draginji. Toda pri draginji mislijo le na draginjo mesa, da bi udarili kmeta, ki se peča z živinorejo.

V sredo in četrtek, dne 26. in 27. julija je bilo prvo čitanje socialnodemokratskega predloga o draginji. Slovenci so poslali v boj svojega tovariša Hladnika, ki je socialnim demokratom bral pošteno levite, ter branil napadeni kmečki stan.

Poslanec Hladnik je izvajal: Socialni demokrati vedno trdijo, da so zastopniki revnih, trpečih stanov. Vprašam, ali se samo delavcem slabo godi? Ali niso tudi kmetje revni, zatirani?

Poglejmo njihove razmere glede hrane, stanovanja, obleke. Ravno sedaj se bere in celo slika po listih, kako ljudje na Dunaju brez strehe prenočujejo. Koliko je na kmetih ljudi, ki nimajo svoje postelje. Glede hrane se sedaj toliko govori, da na Dunaju nimajo zadostne hrane. In vendar so celo socialnodemokratični in mestni časopisi izračunali, da pride na Dunaju 64 kg mesa na enega človeka. Prosim sedaj, ako bi kmečki človek porabil 64 kg mesa za

PODLISTEK.

Gorelčevi.

Veliko se je izpremenilo v naši vasi, odkar me ni bilo doma. Najbolj me je presenetil dogodek družine Gorelčeve. — Bili so naši najbližji sosedi, zato smo si bili bolj domači. Posebno sem ljubila 14letno Marjetico. Bila je šibke in majhne postave, bledega obraza in velikih, zamišljenih oči. Zelo resna je bila in malokdaj je obkrožil smeh njene ustnice. Se danes me boli, če se spomnim, koliko je morala trpeti. Njena mati se je namreč udala pijančevanju. Zato je morala opravljati Marjetica vsa, četudi pretežka dela, za njena leta; kadar ni mogla vsega storiti, jo je mati tepla neusmiljeno, dokler se ni zgrudila pred njo. Časih se je z veliko težavo priplazila iz gostilne ter razgrajala in tolkla otroke, ki so jo prosili kruha. Oče je bil delavec v oddaljenih šumah in je prihajal le vsako nedeljo domov. Ker se mu je studila njegova vedno vinjena in živinsko surova žena, so pravili, da rad večkrat pogleda k Mlinarjevi Ani, vendar resnice ni vedel nihče.

Bilo je neke nedelje zvečer, nebo se je zagrnilo v črne oblake, iz daljave se je slišalo gromenje. Pričakovati je bilo grozne nevihte. In res, komaj sem zaspala, se je vtila ploha, veter je tulil in strašen grom je pretresal zemljo, da so žvenkljala okna moje sobe.

Naenkrat zaslišim rahlo trkanje na okno; prestrašila sem se. Kaj je to? A že zaslišim drugič glasneje trkanje — in tenak, tresoč glas je zaklinal moje ime. Takoj sem spoznala Gorelčovo Marjetico in planila sem k oknu. Za Boga, kaj delaš tukaj v tej grozni viharni noči? — Zablistalo se je, in videla sem, kako so tekle po njenem bledem obrazu solze. Dvignila je suhe ročice proti meni in z bolestnim glasom

prosila: Če ne zavoljo mene, vsaj zavoljo moje matere, pojdite z menoj — da jo pomirite, kajti zopet razgraja in pobija, kar ji pride pod roko, in vendar je reva, saj ne ve, kaj dela, meni se tako smili, a utolažiti je ne morem. Smilila se mi je uboga družina, a še bolj me je ganila velika ljubezen tega otroka do svoje matere, zato sem šla...

Ko sem jo prišla za mrzlo roko in jo bolje pogledala, sem opazila, da je bosa in le napol opravljen. Zakaj se bolje ne oblečeš? Poglej, kako dežuje, in tvoja obleka je vsa mokra! S strahom se me je oklenila ter ni ničesar odgovorila. Prišli sva do hiše; tiho je Marjetica odrinila duri in stopili sva neslišno v vežo. Iz sobe so se čuli neprijetni, hreščeci glasovi; odprla sem vrata ter zagledala čuden prizor. Gorelčevka je stala na sredi izbe; dolgi črni lasje so ji viseli razpleteni po ramenih in hrbtu, na sebi je imela zamazano srajco in enako spodnje krilo; v eni roki je držala močno možovo palico, v drugi nekakšne suhe rože. Zdela se mi je mnogo večja, kakor sicer; skoraj strah me je bilo njenih divjih oči in mislila sem, da je zblaznela. Ko me je zapazila, se začela kričati: Poglejte, Mlinarjeva je prišla, da me ubije ali zastrupi, ker bi bila rada gospodinja na mojem domu! Zgrabila je v kotu stoječo sekuro in jo rinila otroku v roke. „Na, vzemi in udari to žensko, morda je sam vrag, ki zapeljuje mojega moža, da mi noče dati več denarja. Čakaj, z blagoslovljeno vodo je pokropim, potem bo zbežala!“ Vzela je kozarec vode in me začela kropiti. Teško je bilo prepričati jo, da jaz nisem mlinarjeva. Konečno se je vendar nekoliko pomirila. S težavo sva jo spravili v posteljo; ko je tržno zaspala, sem potolažila tudi zbegane ter prestrašene otroke in odšla domov.

Od tistega časa je bolehal Marjetica. Nekoč mi je tožila, da jo boli desno koleno in ji začenja otekati. Zato sem prosila mater, naj jo ne muči več toliko z delom, ker samo ona bo kriva njene smrti. To je užalilo njen ponos, spravila je Marjeto v posteljo in

od tistega časa ni več vstala. Njena postelja je bila pri oknu, ki ga je imela vedno odprtega. Videla je ljudi, ki so hodili po vasi po opravkih, in slišala, kako so se zgražali nad surovostjo Gorelčevke, kajti Marjetico so ljubili vsi.

Oče se je na vso moč prizadeval, da reši otroku življenje; bolelo ga je, da je morda tudi on kriv njene bolezni, ker se je bil premalo brigal za njo. Poklical je dva zdravnika: izjavila sta, da je jetična in pustila prav malo upanja.

Zapustila sem dom in se poslovila tudi od Marjete. Jokala je, ko sem ji stisnila koščeno roko, jokala sem tudi jaz. — „Vem dobro, da sem zapisana smrti, vendar bi še tako rada živela, zavoljo matere,“ je dejala. — „Kdo jim bo kaj pomagal! Nikogar ne bo imela, ata je ne mara — bojim se, da umrje nesrečna in zapuščena.“ — Nisem ji mogla reči tolažilne besede; z boleščjo v duši sem zapuščala hišo in otroka, ki tako udano trpi zaradi materinega greha.

Pomlad je trosila evetje po zemlji, ko sem se vračala domov. Pot s kolodvora je precej dolga, zato sva se začela pogovarjati z voznikom Markom, stari in izkušenim možem, kaj vse se je izpremenilo v naši vasi, odkar me ni bilo doma.

Pripovedoval mi je na dolgo in široko, kako slabo se je omožila ošabna županova Mici, ker ne razume gospodinjstva, in da so veliko Kranjčevu posestvo kupili Nemci, ki gospodarijo čisto po svojem, in če jih človek kaj vpraša, ne znajo niti odgovoriti. „Kaj pa Gorelčeva Marjetica? Ali je že ozdravela?“

„Hoje! — 14 dni, gospodična, po Vašem odhodu, jo je rešil Bog iz suženjstva surove matere... Tako lepo in vabeče je sijalo zunaj sonce, topel veter se je poigraval z vejami. Marjetici se je zdelo, da jo kliče, in zahrepenela je na prosto. — Pa sem prišel jaz mimo; šel sem bil na bližnjo senošet. Opazila me je ter me prosila, naj jo zanemem pod tisti košati oreh.